

**GRADSKI PROGRAM DJELOVANJA ZA MLADE GRADA
SAMOBORA**

Samobor, lipanj 2008.

SADRŽAJ

ŠTO JE GRADSKI PROGRAM DJELOVANJA ZA MLADE GRADA SAMOBORA?	3
1. OBRAZOVANJE I INFORMATIZACIJA	3
1.1. Određenje pojma	3
1.2. Prijedlog mjera	5
2. ZAPOŠLJAVANJE I PODUZETNIŠTVO	6
2.1. Određenje pojma	6
2.2. Prijedlog mjera	6
3. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA I REPRODUKCIJSKO ZDRAVLJE	7
3.1. Određenje pojma	7
3.2. Prijedlog mjera	8
4. AKTIVNO SUDJELOVANJE MLADIH U DRUŠTVU	8
4.1. Određenje pojma	8
4.2. Prijedlog mjera	9
5. IZGRADNJA CIVILNOG DRUŠTVA I VOLONTERSKI RAD	9
5.1. Određenje pojma	9
5.2. Prijedlog mjera	10
6. KULTURA MLADIH I SLOBODNO VRIJEME	10
6.1. Određenje pojma	10
6.2. Prijedlog mjera	11
7. MOBILNOST, INFORMIRANJE I SAVJETOVANJE	12
7.1. Određenje pojma	12
7.2. Prijedlog mjera	13
8. SOCIJALNA POLITIKA	13
8.1. Određenje pojma	13
8.2. Prijedlog mjera	13

ŠTO JE GRADSKI PROGRAM DJELOVANJA ZA MLADE GRADA SAMOBORA?

Gradski program djelovanja mladih Grada Samobora nastaje s jedne strane kao primijenjena izvedenica Nacionalnog programa djelovanja za mlade Republike Hrvatske (pa će ta međuzavisnost biti ponegdje jače naglašena), a s druge strane kao izraz stalne i nedvosmislene skrbi Grada Samobora za svoje mlade sugrađane. Vjerujemo da će sustavna briga za mlade u konačnici dovesti i do uspostave posebnog Ureda za mlade sukladno iskustvima mnogih europskih zemalja.

Mladi Grada Samobora u dobi od 15 do 29 godina su danas gotovo četvrtina njegove ukupne populacije, stoga se ovaj program obraća golemom broju mladih ljudi u školama i na fakultetima, u gospodarstvu, znanosti, zdravstvu i svim drugim djelatnostima ovoga grada, no i onima koji tek traže svoj posao i svoju društvenu afirmaciju.

Cilj je ovoga programa ustanoviti kakav je društveni položaj mladih ljudi i što gradske institucije, gradska uprava i svi društveni čimbenici mogu učiniti kako bi se taj položaj poboljšao. Time se jasno određuju sadašnje stanje, željeno stanje i mjere kao i njihovo nosioci koji bi trebali dovesti do ostvarenja tih želja. Ovaj Program postaje, osim na deklarativnoj razini, i praktična osnova budućeg djelovanja gradskog, društvenog i političkog sustava u odnosu prema mladima, kao neiscrpnom resursu.

Neki ciljevi ovog Programa već su u procesu ostvarivanja, no njihovo definiranje je nužnost u ispisivanju ovoga Programa. Oni ciljevi koji nisu u procesu ostvarivanja, morali bi biti konkretizirani u procesu rada stručnih službi, te u duhu ovog Programa, u suradnji s mladima trebalo bi se započeti njihovo ostvarivanje. Njihova implementacija, trebala bi se s obzirom na složenost, dogoditi u narednih pet do deset godina.

1. OBRAZOVANJE I INFORMATIZACIJA

1.1. Određenje pojma

Prioritet Programa djelovanja za mlade nedvojbeno je obrazovanje (u cjelokupnom tijeku), ne samo zato što je većina mladih uključena u sustav obrazovanja, već i zato što je danas sasvim jasno da će znanje u sljedećim godinama postati najznačajniji društveni resurs svake zajednice.

Program se tek djelomice upušta u probleme obrazovne politike jer je ona još uvijek gotovo potpuno centralizirana, te je utjecaj lokalne zajednice minimalan. Područje formalnog obrazovanja u nadležnosti je Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa. Srednjim školama na području Grada Samobora osnivač je Zagrebačka Županija. Na području Grada nalaze se 3 srednje škole:

1. Srednja strukovna škola
2. Ekonomska, trgovačka i ugostiteljska škola Samobor
3. Gimnazija „A. G. Matoš“

Grad Samobor osnivač je osnovnih škola na svom području. Radi se o 6 osnovnih škola:

1. OŠ „Milan Lang“
2. OŠ „Rude“
3. OŠ „Mihael Šilobod“
4. OŠ „Bogumil Toni“
5. OŠ „Samobor“

6. Glazbena škola „Ferdo Livadić“

Na području Grada Samobora osnovno školstvo je organizirano u pet matičnih osnovnih škola, deset područnih škola te jednoj (umjetničkoj) glazbenoj školi.

Na temelju Zakona o osnovnom školstvu te Odluci o kriterijima i mjerilima za osiguravanje minimalnog financijskog standarda Javnih potreba osnovnog školstva, u Proračunu Grada Samobora osiguravaju se sredstva za:

- materijalne troškove osnovnih škola, nabavu školske opreme, nastavnih sredstava i pomagala
- prijevoz učenika
- nabavu energenata
- kapitalna izgradnja školskog prostora i opreme prema standardima i normativima koje utvrđuje ministar.
- investicijsko održavanje školskih zgrada.

Grad Samobor, na posebnim pozicijama u Proračunu Grada Samobora za 2008. godinu, osigurava financijska sredstva za nabavu energenata i prijevoz učenika osnovnih škola.

Izvanastavne aktivnosti u školama mogle bi biti daleko raznovrsnije čime bi promijenile i dojam o školama kao mjestima isključivog obrazovanja već i poticanja šireg odgoja. Izvanastavne aktivnosti u osnovnim školama Grada Samobora financiraju se u iznosu od 85,00 kuna bruto po satu, 70 sati u tijeku školske godine te potrebitog broja od najmanje 15 učenika po grupi.

Osnovani su školski sportski klubovi, ali sustav koji potiče njihovu kompetitivnost nije dovoljno razvijen. U samim klubovima nema mogućnosti za treniranje sportova prema specifičnim interesima mladih (manje zastupljeni sportovi), već se radi isključivo o najpopularnijim sportovima.

Kriza formalnog obrazovanja izražena je u Gradu Samoboru i zbog nedovoljnih izvora za investiranje u nove školske zgrade ili u temeljite sanacije starih, tako da je nastava u smjenama pravilo, a ne izuzetak. U tijeku su pripreme za izgradnju nove škole u Farkaševcu, jer su kapaciteti škola u gradu već popunjeni, a u narednom razdoblju možemo očekivati znatniji broj novih polaznika osnovnih škola zbog učestalog povećanja broja stanovnika.

Neformalno obrazovanje golem je i još neiskorišten prostor djelovanja mladih. U Gradu Samoboru, ovo područje ima veliki potencijal, ali još uvijek je na margini zanimanja Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, pa i samoga Grada. Problem neformalnog obrazovanja je trojak: nema nikakvih popisa svih, ili barem najvažnijih institucija, nevladinih organizacija ili udruga koje nude takve programe, nema evaluacije ponuđenih programa, a nema niti institucije u vlasništvu Grada koja bi pružala logističku potporu ovakvim programima.

Pitanje informatizacije ne smije se svesti na dobru opremljenost računalnih učionica u školama, održavanje školskih Internet stranica i korespondenciju škole elektronskim putem, te postojanje informatike kao obveznog predmeta, već treba dati naglasak informatičkoj izobrazbi nastavnika kako bi isti bili osposobljeni u nastavi primjenjivati informatizacijsko - komunikacijske vještine i tehnologije i modernizirati usvajanje nastavnih sadržaja.

Današnje stanje na području obrazovanja ne zadovoljava ni sadašnje interese i potrebe mladih, a ni interese razvoja zajednice. Obrazovna struktura daleko je od poželjne, pa je pred nama golem zahtjev da se na ovom području stvari sadržajno mijenjaju. No, ovaj se program tek djelomice može upustiti u probleme obrazovne politike jer je ona još uvijek gotovo potpuno centralizirana, te je utjecaj lokalne zajednice minimalan. Pa ipak, i u okvirima tih minimalnih mogućnosti postoje putovi poboljšanja.

1.2. Prijedlog mjera

1.2.1. Napraviti detaljnu sliku stanja školskih zgrada

Nositelji: Upravni odjel za gospodarstvo i poljoprivredu, Upravni odjel za stambene i komunalne poslove, Upravni odjel za društvene djelatnosti i brigu za mladež.

1.2.2. Napraviti prijedlog rješavanja cjelokupnog problema rada u više smjena.

Nositelji: osnovne škole.

1.2.3. Poticati sportske aktivnosti mladih.

Nositelji: Upravni odjel za društvene djelatnosti i brigu za mladež, Samoborski sportski savez, Savjet mladih Grada Samobora.

- a) napraviti prijedlog rješavanja obnove sportskih prostora osnovnih i srednjih škola. Izraditi i predložiti sustav korištenja školskih sportskih prostora u vrijeme kada nema nastave.
- b) Financijski potpomagati sportske udruge mladih.
- c) Poticati i financirati izgradnju i obnovu sportskih terena.
- d) Organizirati Športske igre mladih na godišnjoj bazi.

1.2.4. Raspisati javni natječaj za rezervirana sredstva za programe mladih

Nositelji: Upravni odjel za društvene djelatnosti i brigu za mladež, Savjet mladih Grada Samobora.

- a) Iz proračuna garda poticati neformalno obrazovanje i vannastavne aktivnosti.
- b) Imenovati stručno povjerenstva za izradu kriterija i dodjelu sredstava za neformalno obrazovanje, te ocjenu programa i odgovornosti za potrošena sredstva.
- c) Poticati udruge na poticanje programa neformalnog obrazovanja za mlade i vannastavne aktivnosti.

1.2.5. Izraditi katalog neformalnih obrazovnih programa koje nude institucije, udruge i gospodarski subjekti na razini Grada Samobora.

Nositelji: Upravni odjel za društvene djelatnosti i brigu za mladež i Savjet mladih Grada Samobora.

Katalog treba biti distribuiran na lokacije gdje se mladi okupljaju, a u njemu bi se trebale nalaziti i informacije o kulturnim i drugim sadržajima od interesa za mlade.

1.2.6. Organizirati kampanju: Samobor- grad znanja;

Nositelji: Upravni odjel za društvene djelatnosti i brigu za mladež, Matica Hrvatska- ogranak Samobor, Zajednica tehničke kulture, Savjet mladih Grada Samobora.

Proglasiti gradski tjedan ili mjesec znanja te tijekom tog perioda promovirati obrazovanje, nagrađivati mlade i njihova dostignuća u području športa, školovanja, studiranja i znanosti.

1.2.7. Poticati cijeloživotno učenje i promovirati ga kao jednu od temeljnih strategijskih odrednica sustava obrazovanja. Izraditi program i provoditi niz aktivnosti koje bi ukazivale na stalnu potrebu stjecanja novih znanja i usavršavanja vještina te promovirati faktor učenja.

Nositelji: Upravni odjel za društvene djelatnosti i brigu za mladež, Pučko otvoreno učilište Grada Samobora.

1.2.8. Razraditi program aktivnosti za ubrzano i stalno informatičko obrazovanje mladih, otvoriti informatičke kabinete kojima se učenici mogu koristiti i izvan nastave, informatičke kabinete pretvoriti u školske Internet zone.

Nositelji: Upravni odjel za društvene djelatnosti i brigu za mladež, Pučko otvoreno učilište Grada Samobora, osnovne i srednje škole, Savjet mladih Grada Samobora.

1.2.9. Poticati mlade za nastavak obrazovanja razvijanjem sustava pravodobnog informiranja i potpore mladima za nastavak školovanja, te omogućavanjem horizontalne i vertikalne prohodnosti.

Nositelji: Upravni odjel za društvene djelatnosti i brigu za mladež, Poglavarstvo Grada Samobora, srednje škole, Savjet mladih Grada Samobora.

Osigurati materijalne uvjete i potporu za povratak u sustav formalnog obrazovanja za mlade koji su ga prekinuli.

2. ZAPOŠLJAVANJE I PODUZETNIŠTVO

2.1. Određenje pojma

Udio mladih izrazito je visok u ukupnom udjelu nezaposlenosti, a ovaj trend je specifičan u gotovo svim europskim zemljama. Nezaposlenost je glavni problem mladih, a nepostojanje perspektive za određena zanimanja te nezaposlenost visokoobrazovanih kadrova posebno je opasno za Grad samobor zbog:

- Opadanja samopoštovanja, apatije, frustracija, gubljenje povjerenja u važne institucije sustava.
- Nemogućnosti normalnog zasnivanja obitelji i rješavanja stambenog pitanja.
- Odlaska u veće sredine, u Zagreb ili inozemstvo.

Zbog nedovoljne upućenosti mladi često odabiru zanimanja za koja se u naprijed može predvidjeti besperspektivnost zapošljavanja u našoj sredini, a važan čimbenik u ovom pitanju je i nepostojanje sustava informiranja o mogućnostima samozapošljavanja i poticanja poduzetništva. Još uvijek su mladima najveće prepreke administracija, porezni sustav, česte promjene propisa, kompliciranost i osjećaj nedostatka logističke podrške mladim poduzetnicima. Također, mladi iz kolektivnog, ali i vlastitog iskustva crpe osjećaje „rezerviranih“ radnih mjesta, „beskonačnog“ rada na crno ili rodne neravnopravnosti.

Istovremeno, pored mnoštva nezaposlenih mladih ljudi, ne postoji sustav vrednovanja „društveno korisnog“ volonterskog rada, kako na individualnoj, tako i na kolektivnoj razini npr. udruge. Primjer za to je i potpuno institucionalno ignoriranje volonterskog rada kao načina stjecanja radnog iskustva i načina pridonosa zajednici. Proračun Grada jednako se odnosi prema udrugama koje se zasnivaju na društveno korisnom i volonterskom radu te onima koje u najmanju ruku ne potiču volonterski rad.

Grad Samobor ne pruža mladim ljudima mogućnost sezonskog, povremenog i privremenog zapošljavanja, osim kroz rad na „crno“ ili „na ugovor“. Rijetki su primjeri među samoborskim poduzećima, a među gradskim ustanovama ih uopće nema, da u vrijeme gotovo kolektivnih godišnjih odmora tijekom ljeta zapošljavaju mlade koji vape za nekim izvorom zarade. Tako i ustanove gube svoju funkcionalnost.

2.2 . Prijedlog mjera

2.2.1. Izrada kriterija i osiguranje potpore projektima udruga mladih i programima koji pripremaju mlade za nastupanje na tržištu rada.

Nositelji: Upravni odjel za društvene djelatnosti i brigu za mladež, Upravni odjel za financije, Upravni odjel za gospodarstvo i poljoprivredu, Zavod za zapošljavanje.

Neophodno je osiguranje potrebnih znanja, radnih vještina, iskustava, samopouzdanja i prilagodljivosti potrebama tržišta rada, te programima kojima je cilj poticanje poduzetničke kulture mladih, kao i projektima mladih znanstvenika.

2.2.2. U informativnim i poduzetničkim centrima za mlade osmisliti ciljano informiranje o mogućnostima zapošljavanja i poduzetništva.

Nositelji: Upravni odjel za društvene djelatnosti i brigu za mladež, Upravni odjel za financije, Upravni odjel za gospodarstvo i poljoprivredu, Hrvatski zavod za zapošljavanje, ured Samobor, Savjet mladih Grada Samobora.

2.2.3. Razviti program samozapošljavanja mladih.

Nositelji: Upravni odjel za društvene djelatnosti i brigu za mladež, Upravni odjel za gospodarstvo i poljoprivredu, Pučko otvoreno učilište Grada Samobora, Savjet mladih Grada Samobora.

Program treba imati ciljani pristup koji se odnosi na prepoznavanje osobnih potencijala, usmjeravanje, upoznavanje metoda i tehnika aktivnog traženja posla, menadžmenta, dokvalifikacije, prekvalifikacije, usavršavanja itd.

2.2.4. Uvesti ustav priznavanja volonterskog rada.

Nositelji: Upravni odjel za društvene djelatnosti i brigu za mladež, Zavod za zapošljavanje, Savjet mladih Grada Samobora.

- a) razraditi programe društvenoga angažmana nezaposlenih mladih ljudi kroz volonterski rad za dobrobit zajednice u udrugama, ustanovama i drugim javnim službama gdje bi se mladima omogućila socijalizacija, ali i stjecanje vještina, znanja i iskustava.
- b) razraditi sustav poticanja i nagrađivanja volonterskog rada na razini grada, posebno u odnosu na mlade, koji će za svoj društveni angažman primati i društveno priznanje.

2.2.5. Osnovati servis povremenog i privremenog zapošljavanja mladih koji će omogućiti sezonsko zapošljavanje mladih i osigurati mu adekvatan prostor.

Nositelji: Zavod za zapošljavanje; Gradsko poglavarstvo Grada Samobora; Gradske ustanove, poduzeća u vlasništvu Grada i države, Savjet mladih Grada Samobora.

3. ZDRAVSTVENA ZAŠTITA I REPRODUKCIJSKO ZDRAVLJE

3.1. Određenje pojma

Zdravstveno stanje mladih Grada Samobora uvelike ovisi o stilu života i načinu ponašanja. Sve značajnije mjesto u patologiji mladih zauzimaju poremećaji i bolesti koje se javljaju kao direktna posljedica rizičnog ponašanja kao što su prekomjerna konzumacija alkohola, pušenje duhana, uporaba psihoaktivnih tvari, nepravilna prehrana, neadekvatna tjelesna aktivnost.

O stanju mentalnog zdravlja nedostaje nam potpuna slika, pa tako i o stanju suicida, te pobolijevanja. Ovisnosti predstavljaju vrlo ozbiljan problem koji narušava psihosocijalno funkcioniranje mladog čovjeka. Kanabis je prijavljen kao vodeća droga, a od ovisnosti vodeća je ona o duhanu. Dob prvog uzimanja psihoaktivnih tvari je sve niža te se kreće između 12 do 14 godina. Prevencija i jake zdravstveno-odgojne mjere mogu pozitivno utjecati na smanjenje ovisnosti. Isto tako, veća je pojavnost ovisnika u srednjim školama. Prema istraživanjima koja su provedena u Hrvatskoj, a nemamo razloga vjerovati da se podaci za Samobor značajno razlikuju, među petnaestogodišnjacima 30% dječaka te 25% djevojaka

svakodnevno je pušilo više od 3 cigarete dnevno. Zbog slabije izraženih socijalnih implikacija, ova vrsta ovisnosti ne smatra se toliko opasnom, niti se ozbiljnije društveno sankcionira zbog pozitivnih stavova koji prevladavaju u zajednici. Međutim, pušenje utječe na razvoj i rast mladog čovjeka.

3.2. Prijedlog mjera

3.2.1. Provoditi edukacijske kampanje o zdravstvenoj zaštiti i reproduktivnom zdravlju, štetnim navikama i prevenciji ovisnosti

Nositelji: škole, udruge mladih, Dom zdravlja, suradnja Županijskih i gradskih Savjeta mladih.

3.2.2. Iz proračuna posebno financirati projekte udruga mladih koje se bave zdravstvenom zaštitom i reproduktivnim zdravljem, te prevencijom štetnih navika i ovisnosti.

Nositelji: Upravni odjel za financije, Gradsko poglavarstvo Grada Samobora.

3.2.3 Kreirati volonterske timove mladih edukatora/ica u osnovnim i srednjim školama radi vršnjačke pomoći na temu spolno i reproduktivno zdravlje, štetnosti i posljedice pušenja, konzumacije alkohola i korištenja droga.

Nositelji: škole, udruge mladih, Savjet mladih Grada Samobora.

3.2.4. Provoditi prevenciju prometnih nesreća orijentirana isključivo na mlade vozače/ice

Nositelji: policija, srednje škole i auto škole na području Grada Samobora.

3.2.5. Osigurati stručnog djelatnika/ice (psiholog/inja,defektolog/inja) u osnovnim i srednjim školama.

Nositelji: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, osnovne i srednje škole Grada Samobora.

3.2.6. Uvesti ponudu ekološke organske prehrane u školskim kuhinjama, i institucijama Grada Samobora. Primarno bi se otkupljivali proizvodi iz samoborskog područja.

Nositelji: Poglavarstvo Grada Samobora, škole.

3.2.7. Razvoj gradskih programa o osvješćivanju mladih u pogledu opasnosti rukovanja oružjem.

Nositelji: škole, Policijska postaja Samobor.

4. AKTIVNO SUDJELOVANJE MLADIH U DRUŠTVU

4.1. Određenje pojma

Gradski program djelovanja za mlade Grada Samobora je smjerokaz mladim ljudima i lokalnim vlastima kako ostvariti aktivno sudjelovanje što većeg broja mladih u životu Grad Samobora, posebice u procesima odlučivanja o pitanjima koja se tiču mladih na načelima prihvaćanja, poštovanja i partnerstva.

Grad Samobor učinio je iskorak u pozitivnom smjeru, prepoznavši važnost mladih i poštujući njihov značaj za Grad. Gradsko vijeće Grada Samobora na svojoj 17. sjednici 28. lipnja 2007. godine donijelo je Odluku o osnivanju Savjeta mladih Grada Samobora. Konstituirajuća sjednica Savjeta održana je 16. listopada 2007. godine. Za sada je ovo savjetodavno tijelo Gradskog vijeća Grada Samobora pokazalo najozbiljniju namjeru da se uključi u rad gradskih vlasti. Donijeli su Poslovnik i poprilično ambiciozan Program rada kojeg se pridržavaju. Mladi u lokalnoj zajednici su informirani o postojanju tijela koje može artikulirati njihove interese, želje i potrebe u gradskoj vlasti. Iako je praksa uključivanja mladih u politički život

tek započela, njihov aktivizam postaje sve značajniji i vidljiviji u djelovanju gradskih političkih struktura, te ga je potrebno poticati bez izuzetaka.

Sudjelovanje od mladih zahtijeva stjecanje znanja ili usavršavanja postojećih znanja i vještina. To uključuje proces postupnog učenja čiji je početni stupanj, obično u njihovom vlastitom okruženju (školi, centru za mlade, udruženju...) od presudne važnosti. Preduvjet sudjelovanja je uspostavljanje protoka informacija i dijalog između mladih i lokalnih vlasti.

Na lokalnoj razini gdje aktivna građanska uloga postaje stvarnost, mladi mogu uvidjeti rezultate svoje vlastite predanosti. Sudjelovanjem u životu škola, susjedstva, lokalnih zajednica ili udruga, mladi mogu steći iskustvo i povjerenje koje im je potrebno da bi u društvenom životu učinili korak naprijed.

Uključivanjem u društvene aktivnosti koje su pristupačne svima, bez ikakvog oblika diskriminacije, mladi mogu dati svoj doprinos stvaranju društva svjesnijeg značaja solidarnosti i živjeti punim građanskim životom. Napokon, u postupku priključivanja Hrvatske Europskoj uniji jedan od važnih uvjeta bit će i adekvatno uključivanje mladih u društveni život.

4.2. Prijedlog mjera

4.2.1. U nastavne programe srednjih škola uključiti sadržaje kojima se provodi obrazovanje za demokraciju i civilno društvo.

Nositelji: škole, udruge mladih, Pučko otvoreno učilište Samobor, suradnja Županijskog Savjeta mladih i Savjet mladih Grada Samobora.

4.2.2. Izraditi program sustavnog sudjelovanja mladih i udruga mladih u praćenju rada lokalne samouprave, Gradskog vijeća i rada Mjesnih odbora.

Nositelji: Upravni odjel za društvene djelatnosti, mjesni odbori, gradsku samoupravu i upravu, Savjet mladih Grada Samobora.

Predstavnicima organizacija mladih time će se omogućiti praćenje rada Gradskog vijeća i njenih odbora u svojstvu gosta-promatrača, prema temama o kojima Gradsko vijeće i Mjesni odbori raspravljaju i odlučuju.

5. IZGRADNJA CIVILNOG DRUŠTVA I VOLONTERSKI RAD

5.1. Određenje pojma

Sloboda udruživanja temelj je razvoja civilnog društva i to je jedna od ustavnih vrednota koja jamči građanima pravo ili zauzimanje za socijalna, gospodarska, politička, kulturna ili druga uvjerenja i ciljeve.

U Samoboru djeluje nedovoljan broj udruga mladih i za mlade, koje se bave podupiranjem različitih kulturnih i društvenih interesa. Iako značajna i dobra, mlađa populacija (pre)često je na margini društvenih zbivanja, a kroz organizacije civilnog društva može uspješno sudjelovati u javnom životu. Javno aktiviranje je vrijedna karakterna crta pa se mladi mogu ponositi svojim angažmanom, a priznanje i pohvale od strane društva pomažu u izgradnji pozitivnog stava i potiču na daljnji rad.

U većini razvijenih zemalja profesionalno osposobljavanje mladih kroz volontiranje u javnim institucijama i privatnom sektoru općepriznata je i dugo uvriježena pojava. Na taj način mladi lakše stječu neophodno radno iskustvo i znanje te preporuke za budući posao.

Kroz organizacije civilnog društva mladi mogu zajedno s lokalnom i nacionalnom vlasti sudjelovati u kreiranju javnih politika i rješavanju sukoba u društvu. Također mogu kroz sudjelovanje u izradi i raspravama o zakonima utjecati na zakonodavna rješenja. Nitko ne razumije mlade bolje od njih samih, pa bi od neizmjerne koristi bila pomoć koju bi oni kroz odgovarajuće udruge pružali jedni drugima u sprečavanju ili otklanjanju raznih ovisnosti i problema u školi, obitelji, ponašanju, seksualnom odgoju... Mladi bi postali svjesniji svoje uloge u društvu i činjenice da sami mogu utjecati na kreiranje budućnosti. Mladi bi se na taj način učili demokratskom i tolerantnom ponašanju.

5.2. Prijedlog mjera

5.2.1. Osnivanje Gradskog volonterskog centra u sklopu Upravnog odjela za društvene djelatnosti i brigu za mladež.

Nositelji: Upravni odjel za društvene djelatnosti, Gradsko poglavarstvo Grada Samobora, mjesni odbori, udruge, Savjet mladih Grada Samobora.

- a) Mlade treba već od osnovne škole upoznavati s načelima volonterskog rada te s njihovim pravima i mogućnostima, kako da ih ostvare te ih poticati na aktivno sudjelovanje u životu svoje zajednice. To bi, uz dopuštenje škola ili nadležnog ministarstva, mogle raditi već postojeće udruge.
- b) Razviti sustav vrednovanja i nagrađivanja volonterskog rada, posebice učenika srednjih i osnovnih škola.
- c) Poticati i odrasle članove zajednice da sami ili zajedno s djecom volontiraju određeni broj sati ili za određene prigode, te tako stvarati kulturu dobrovoljnog rada.

5.2.2. Izraditi gradski natječaj za projekte udruga za mlade i udruge mladih, koje bi valorizirao Savjet mladih.

Nositelji: Upravni odjel za društvene djelatnosti, mjesni odbori, udruge, Savjet mladih Grada Samobora.

Osigurati proračunsko financiranje koje kao ciljanu skupinu ima mlade.

6. KULTURA MLADIH I SLOBODNO VRIJEME

6.1. Određenje pojma

Kultura mladih jedan je od osnovnih elemenata identiteta mladih i iznimno važno područje njihove afirmacije, komunikacije i stila života. To je zapravo područje kroz koje mladi kritički preispituju tradicionalne kulturne obrasce i nasljeđe kao dio svog identiteta i stvarajući nove obrasce i estetiku kreiraju prostor za vlastito prepoznavanje i djelovanje.

Nerijetko se pod pojmom kulture mladih podrazumijeva alternativno i vaninstitucionalno kulturno stvaralaštvo mladih, no ti su segmenti tek dio kulture mladih jer u nju spadaju i mnogi oblici institucionalnoga kulturnoga i umjetničkog stvaranja kroz koje se nastoji afirmirati puno veći broj mladih.

U području glazbene djelatnosti podržane su mnoge manifestacije koje okupljaju mlade stvaraocima kao i brojni projekti plesnih grupa te programi iz kulturno-umjetničkog amaterizma.

Slobodno vrijeme mladih je poprilično neorganizirano područje na koje država zanemaruje. Organizirana briga o slobodnom vremenu mladih ostaje na razini nevladinih organizacija, crkvenih zajednica i još uvijek rijetkih aktivnosti tijela lokalne i regionalne samouprave.

Participacija mladih u sustavu odlučivanja i kreiranja slobodnih aktivnosti je nedostatna i zanemariva. Kada mladi sami iniciraju, oblikuju i počnu provoditi programe osmišljavanja slobodnog vremena, lokalna samouprava često ne nalazi načina da ih u tome podupre i ne osigurava im prostorne uvjete za rad. Mnogi pokušaji samoorganiziranja mladih i pridonošenja lokalnoj zajednici svojim idejama, nakon početnog razdoblja entuzijazma, propadaju ili se zatomiuju zbog nedostatka financijskih sredstava i prostora za okupljanje, ali i zbog nepovjerenja zajednice.

Izvanastavne športske aktivnosti učenika i športske aktivnosti u slobodnom vremenu u školi, najčešće se odvijaju u školskim klubovima koji se tretiraju kao temelj amaterskog i profesionalnog športa. Iako je osnovna intencija organiziranja školskih športskih klubova bila uključivanje što većeg broja učenika, danas vrlo mali (čak i zanemariv) broj srednjoškolaca sudjeluje u športskim aktivnostima unutar škole. Ista tako, škole često ne vode računa o standardu održavanja i opremanja.

U postojećem stanju problemi se odražavaju kroz:

- nedostatnu komunikaciju državnih i lokalnih struktura i mladih ljudi koji kreiraju, osmišljavaju i realiziraju kulturne i sportske programe i aktivnosti.
- nedostatna uključenost mladih u procese donošenja odluka o potrebama, strategijama i financiranju programa za kulturu i slobodno vrijeme mladih,
- nedostatan razvijeni mehanizmi društvene afirmacije mladih talentiranih umjetnika nakon umjetničkih škola i akademija,
- nedostatak multifunkcionalnih centara za mlade na lokalnoj razini,
- nepristupačnost velikih sportskih objekata neprofesionalnom sportu mladih.

6.2. Prijedlog mjera

6.2.1. Otvoriti obrazovne institucije prema neprofitnim organizatorima slobodnog vremena.

Nositelji: Upravni odjel za društvene djelatnosti, mjesni odbori, udruge mladih, škole, gradska uprava.

Neophodno je izraditi registar nevladinih organizacija s verificirani programima za pristup obrazovnim institucijama. Nadležni odjel treba propisati koliki dio vremena škole trebaju prepustiti slobodne prostore neprofitnim organizatorima slobodnog vremena.

6.2.2. U suradnji s udrugama mladih potaknuti kreiranje programa praćenja i stimuliranja talentiranih mladih umjetnika.

Nositelji: Upravni odjel za društvene djelatnosti, udruge mladih, škole, gradska uprava, ustanove u kulturi.

Neophodno je izgraditi gradsku informacijsku mrežu i bazu podataka kroz stipendiranje, uključivanje u javne manifestacije, posebne javne programe i programe međugradske i međunarodne razmjene.

6.2.3. Osnovati Gradski centar za mlade.

Nositelji: Gradsko poglavarstvo grada Samobora, udruge mladih.

Osigurati prostor te prepustiti upravljanje udrugama mladih. Centar bi imao funkcije središnjeg informativnog centra, Internet kluba, pružanja tehničkih usluga za udruge i inicijative mladih, klupske i zabavne sadržaje. Centar bi nudio i specijalizirane sadržaje poput ateljea, glazbenih studija te specijaliziranih radionica. Morao bi poticati suradnju i kulturnu razmjenu s mladima iz susjednih regija.

6.2.4. Razrada mehanizama osiguravanja većih sredstava namijenjenih međunarodnoj kulturnoj suradnji i razmjeni mladih.

Nositelji: Upravni odjel za društvene djelatnosti, mjesni odbori, udruge mladih, škole, gradska uprava, ustanove i trgovačka društva u vlasništvu grada, Odbor za međugradsku i međunarodnu suradnju, Savjet mladih Grada Samobora.

Programne suradnje i razmjene treba učiniti dostupnima svim udrugama koje se bave kulturom mladih ili okupljaju mlade umjetnike. Poticati trgovačka društva u vlasništvu Grada Samobora na otvaranje svojih kapaciteta i programa upravo ovakvim projektima.

6.2.5. Poticati izgradnju i uređenje rekreacijskih sadržaja za mlade.

Nositelji: Upravni odjel za društvene djelatnosti, mjesni odbori, Samoborski športski savez, udruge mladih, škole, gradska uprava, Ustanova za upravljanje sportskim objektima „Samobor“, Savjet mladih Grada Samobora.

Na rubnim područjima Grada ovo je od izuzetne važnosti. Javna poduzeća ili ustanove koje će upravljati tim centrima trebaju u njihovo vođenje uključiti što više mladih iz toga dijela Grada.

7. MOBILNOST, INFORMIRANJE I SAVJETOVANJE

7.1. Određenje pojma

Mobilnost mladih obuhvaća obrazovnu, kulturnu i turističku pokretljivost te međunarodnu suradnju i razmjenu mladih. Razina mobilnosti mladih preduvjet je komunikacije otvorenosti prema drugim društvima i sredinama. Mobilnošću se postiže protočnost ideja i obogaćuju iskustva.

Obrazovna mobilnost mladih u Gradu Samoboru ograničena je prije svega socijalnim uvjetima života, što znači da je formalna odluka ograničena financijskim mogućnostima roditelja, ali i neprihvatanjem ili sporom realizacijom i provedbom brojnih međunarodnih obrazovnih akata.

Kulturna mobilnost mladih je na nezadovoljavajućoj razini. Kako u Gradu Samoboru ne postoji dovoljan broj sadržaja koji bi mlade zanimali i kojima bi mogli proširiti svoje kulturne i obrazovne vidike, mladi su dosta orijentirani na odlaske u Zagreb. Ipak, i ova vrsta mobilnosti ograničena je materijalnom situacijom.

U srednjim su školama rekreativni i maturalni izleti i ekskurzije neobavezna izvannastavna aktivnost i nisu utvrđena nastavnim planom nego se provode prema komercijalnim kriterijima, bez potrebne razine edukacijskih elemenata. Mladima je nužna primjerena razina informiranosti o njihovim pravima i mogućnostima, te o programima i uslugama koje im se nude. Tu se ponajprije radi o školskim izvanškolskim aktivnostima, oblicima dopunskog i neformalnog obrazovanja, stipendiranju, financiranju stanovanja, dobrovoljnom radu, mobilnosti, športskim i kulturnim aktivnostima, omladinskom turizmu i dr.

7.2. Prijedlog mjera

7.2.1 Poticajnim mjerama poduprijeti uspostavljanje hostela u Gradu Samoboru.

Nositelji: Udruge mladih, škole, Gradsko poglavarstvo Grada Samobora, Savjet mladih Grada Samobora.

Poduzetnicima treba dati poticaj kroz razvoj ovoga vida turističke i ugostiteljske ponude.

7.2.2. Uspostaviti Program stažiranja i razmjene stažista s partnerskim gradovima.

Nositelji: Udruge mladih, škole, Gradsko poglavarstvo Grada Samobora, Odbor za međugradsku i međunarodnu suradnju, Savjet mladih Grada Samobora.

Potrebno je razviti program stažiranja za studente i mlade aktiviste putem kojih bi se mladima pružila prilika upoznati rad gradskih struktura te stjecanje novog radnog iskustva. Daljnji razvoj programa bila bi uspostava razmjene stažista sa gradovima prijateljima Grada Samobora.

7.2.3. Uspostaviti i unaprijediti suradnju između europskih gradova o razmjeni učenika i studenata, posebno s novim pokrajinama i gradovima.

Nositelji: Udruge mladih, škole, Gradsko poglavarstvo Grada Samobora, Odbor za međugradsku i međunarodnu suradnju, mjesni odbori, Upravni odjel za društvene djelatnosti i brigu za mladež, Savjet mladih Grada Samobora.

Kreirati bilateralne sporazume koji bi omogućavali razmjenu učenika i studenata u europskim gradovima u kojima bi se osiguravao smještaj u gradskim objektima na recipročnim principima s ciljem upoznavanja učenika i studenata s kulturama drugih europskih zemalja.

7.2.4. Stalno razvijati i prilagođavati gradskim potrebama program stipendiranja učenika i studenata kojima bi se djelomično ili u potpunosti stipendirali boravci mladih u europskim zemljama s ciljem usavršavanja ili učenja stranog jezika.

Nositelji: Gradsko poglavarstvo Grada Samobora, Odbor za međugradsku i međunarodnu suradnju, Upravni odjel za društvene djelatnosti i brigu za mladež, Savjet mladih Grada Samobora.

Posebnu pozornost pri kreiranju programa treba posvetiti mladima lošijeg socijalnog statusa te učenicima srednjih škola i studentima tehnoloških fakulteta gdje strani jezici kao predmeti ili ne postoje ili su znatno manje zastupljeni u tjednoj satnici.

8. SOCIJALNA POLITIKA

8.1. Određenje pojma

Zanemarivanje i zlostavljanje mladih je, nažalost, sve češće te se traži sve obuhvatnija akcija društava i države u pružanju zaštite najnemoćnijima. Prisutnost mlađih maloljetnih osoba u kasnim satima na ulicama grada, bez pratnje odraslih je vrsta zanemarivanja.

8.2. Prijedlog mjera

8.2.1. Uspostaviti koordinaciju rada Centra za socijalnu skrb Samobor, Policijske postaje Samobor, Prekršajnog suda i Javnog pravobraniteljstva za maloljetne.

Nositelji: Upravni odjel za društvene djelatnosti i brigu za mladež, mjesni odbori, Gradsko poglavarstvo Grada Samobora, Centar za socijalnu skrb Samobor, Prekršajni sud.